

Vukovar u Zagrebu, Zagreb u srcu

ili

Kako su mami vrane popile mozak

„Zar ti misliš kako su mi vrane popile mozak?“ – pitala je mama.

„Pa, nisu mami valjda vrane popile mozak“ – rekla je i, do sada, gotovo uvijek na mojoj strani, baka.

„Da, Filipe, nisu mami vrane popile mozak“ – dodala je i sestra, ali ona je ionako uvijek bila protiv mene, pa me to nije nimalo iznenadilo.

Sjedio sam snužden u dnevnom boravku, ja za stolom, a oni svi preko puta mene, kao da sam na sudu i upravo su mi presudili. Ništa od Zagreba. Tako bi, ukratko, glasila presuda.

Kako bi me dotukla do kraja, sestra je ustala i u prolazu me čvrknula po glavi: „Sjedi di si, ni za di si – nisi. Kakve su ti ocjene, najbolje da upišeš neki zanat. Čekaj, ti si ono prelijen i za zanat.“

Počeo sam se dizati u njenom smjeru, ali me je mama povukla prema dolje. Znao sam što slijedi. Predavanje. Kako sam do šestog razreda bio super odlikaš. Kako sam kada je bilo najpotrebnije popustio u školi. Kako sam se derao kao vol da želim upisati glazbenu školu, ni manje ni više nego klavir, a onda sam drugu godinu hodao kao paćenik po kući dok ih nisam uvjerio kako karijera pijaniste nije za mene, pa sam krenuo na tamburicu. S naglaskom na „krenuo“.

Vjerovao sam da će svakako biti spomenuto i to da sam u karateu došao do smeđeg pojasa, pa odustao, da je soba puna moje skupe opreme koju su mi godinama kupovali, da sam upisao, pa nakon nekog vremena ispisao veslanje, nogomet, a ako baš zagusti, spomenut će mi kako sam navaljivao da se upišem i na šah, folklor i makedonski jezik. A onda mi se „ukazala“ košarka. Činjenica da sam košarku doista volio, da sam je trenirao nekoliko godina, da sam se veselio svakom treningu i želio zaigrati u nekom velikom klubu, nakon prethodno nabrojanog,

nikoga nije impresionirala.

„Ne mora se njemu ispunjavati baš svaka želja“ – rekao je izdajnik koji se nekako infiltrirao u baku i preuzeo njeno obličje.

„Da, Filipe, za tri mjeseca ćeš reći kako bi želio trenirati vaterpolo i da ti je to oduvijek bio san“ – dovikivao je Juda s dugačkom, plavom kosom iz kupatila iako ga je nitko nije pitao za mišljenje.

Mama je uglavnom šutjela. Otkako su objavljeni rezultati upisa u srednju školu, a ja primljen u Školu za medicinske sestre Vrapče, kod nas je predratno stanje. Baka, koja je nakon djedove smrti prije mjesec dana doselila kod nas, od naša dva psa, voli samo jednoga, maltezera Lakija. Jacka, mješanca kojega smo udomili koji mjesec prije negoli baku, ona ne voli nikako. Za njega kaže kao je to vrag koji se linja samo da bi njoj napakostio i da nema teorije da se brine i o njemu. Osobno, mislim da je veći problem moja sestra jer, ako se mene pita, pravi veći nered i od Lakija i od Jacka, a i njena kosurina se više linja od Jackove dlake, ali mene se ne pita ništa, osim toga, ona je „srce bakino“, pa bih i tako ostao neshvaćen. Sestra ima podvojene osjećaje, mislim da bi me se rado riješila, s druge strane, ne bi joj bilo drago da mi se udovolji „po običaju“, kako bi ona rekla, iako odgovorno tvrdim da je to objeda. Mamu brine kako će oni bez nje, kao da imaju osam godina, a ne dvadeset i osamdeset (tu me je baka, osjetljiva na svoje 73 mrko pogledala) i kako ćemo se snaći u Zagrebu. Predložio sam da idem u đaćki dom, na što su se svi nasmijali kao da sam ispričao dobar vic. Mama je rekla kako ne bi nijednu noć spavala, baka je ponovila da mami nisu vrane popile mozak, a sestra je dodala – „Da, Filipe!“, neovisno što joj je to u tom trenutku značilo, ali bilo je protiv mene, jasno kao dan.

Vrpoljio sam se na stolici i čekao svoj trenutak da progovorim, koji se ukazao nakon što me mama ozbiljno pogledala i pitala, zašto baš ta škola kada sam mogao upisati i gimnaziju ili npr. Upravno-pravni smjer u Vukovaru. Iako mislim kako je mama znala moje razloge, htjela

je da ih ja kažem naglas i jasno, pa sam malo pročistio grlo jer sam osjetio kako su mi, kao i inače kada govorim o tome krenule suze koje sam želio zaustaviti, bilo mi je prevažno da bih se sad samo rasplakao.

U mome životu, za mene su posebno važnu ulogu imali moj otac, djed i tetak. Uvijek sam mislio kako su me oni najviše voljeli jer su me najviše mazili i sve mi dopuštali. Možda je moja procjena bila pogrešna, ali ja sam tako mislio onda, a vjerojatno ću, prema uspomenu koje nosim u sebi, tako misliti zauvijek. Ništa im za mene nije bilo teško i nikada me nisu grdili, čak ni kada sam i sam znao kako sam bio kriv. To mi je ponekad padalo teže nego mamina kazna.

Prije dvije godine umro je moj tata. Otišao je u Zagreb na, kako smo mislili, rutinsku operaciju noge, a nakon mjesec dana vratili su ga mrtvog. Sahranjen je na Memorijalnom groblju branitelja u Vukovaru. Ovo ljeto, nakon teške bolesti, umro je moj djed. Dok je bolovao, ništa mi nije bilo teško pomoći oko njega, unatoč mučnim scenama i situacijama, a mama je često znala reći kako ona ne bi mogla napraviti stvari koje ja i sestra jesmo. Kao nekadašnji logoraš i branitelj Vukovara, sahranjen je na Memorijalnom groblju. Dok se odlučivalo o mojoj školi, moj tetak je čekao transplantaciju srca i odlazak u bolnicu u Zagreb. Danas, nekoliko mjeseci kasnije, moj tetak, branitelj i logoraš, nije više živ i sahranjen je na groblju branitelja u Vukovaru. Rekao sam kako želim, doista želim ići u medicinsku školu i želim pomagati bolesnim ljudima. Onako kako su drugi pomagali mojim najdražima dok su bili u bolnici.

Mama, koja je vjerojatno predviđjela takav razvoj događanja, kasnije je rekla da me je željela maknuti od tih tužnih uspomenu iz Vukovara i da je mislila kako je bolje da malo promijenim sredinu. Rekla je i da misli kako ću biti dobar medicinski djelatnik, jer da bi taj posao i trebali raditi empatični ljudi ma što joj to značilo. Siguran sam kako je znala da mi time pruža i šansu za igranje košarke u većem klubu, jer kada sam radostan poskočio na donesenu odluku, rekla mi je kako bi samo trebao imati na pameti da „ako je vesla sisala, nije čamac progutala i da je

škola na prvom mjestu“.

Baka je rekla mami da su joj vrane popile mozak. Sestra to nije smjela izreći, ali sam joj po izrazu lica vidio da misli to isto. Mama je rekla: „Ok, idemo U Vrapče. Ti u školu, a ja kao tvoj osobni pacijent za praksu“. Baka joj je dodala: „Odmah možeš tamo i ostati, sve je u istom krugu“, ali ja sam znao da iz nje progovara briga što odlazimo od kuće u veliki grad, kako ćemo se snaći i kako će nas tamo primiti, iako joj je mama sto puta rekla da ne vjeruje svemu što pročita ili čuje.

Na obljetnicu Dana sjećanja na žrtvu Vukovara, prvi put smo otišli na nekoliko dana kući. Po povratku u Zagreb, mama je po dobrom, starom običaju promašila skretanje, pa umjesto na obilaznicu, prošli smo prema centru. Na jednoj ogradi stajalo je veliko platno na kojem je pisalo: „I reći ću vam samo još jednu stvar, zapamtite Vukovar“. Osjetio sam kako mi se srce raširilo od ljubavi prema ovome gradu. Sutradan, u dvorištu osnovne škole u kojoj trenira moj košarkaški klub, u jednom velikom krugu, ali i uz ogradu, još uvijek su gorjeli lampioni. Za Vukovar. Osjetio sam se lijepo i sretno kao da sam kod kuće. Jer moj Vukovar je i u Zagrebu, a Zagreb je ionako već u mom srcu.